

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--

Candidates must write the Code on the title page of the answer-book.

- Please check that this question paper contains **6** printed pages.
- Code number given on the right hand side of the question paper should be written on the title page of the answer-book by the candidate.
- Please check that this question paper contains **16** questions.
- **Please write down the Serial Number of the question before attempting it.**
- 15 minutes time has been allotted to read this question paper. The question paper will be distributed at 10.15 a.m. From 10.15 a.m. to 10.30 a.m., the students will read the question paper only and will not write any answer on the answer-book during this period.

PUNJABI**ਪੰਜਾਬੀ***Time allowed : 3 hours**Maximum Marks : 100**ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ : 3 ਘੰਟੇ**ਪੂਰਨ ਅੰਕ : 100*

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਪੂਰਵਕ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਉਸ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

2×5=10

ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਤਿਹਾਰ ਨੂੰ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਬਹੁਤਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣੀ। ਇਸਤਿਹਾਰ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਛੇਤੀ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਢੋਲ ਵਜਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਬਲਿਕ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ

ਸੂਚਨਾ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ । ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਨਾਦੀ ਕਰਨਾ ਅਰਥਾਤ ਢਿੰਡੇਰਾ ਜਾਂ ਡੌਂਡੀ ਪਿੱਟਣਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ । ਪਰ ਇਹ ਮੁਨਾਦੀ ਕੀਤੀ ਸੂਚਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ । ਅਜੋਕੀ ਇਸਤਿਹਾਰ ਬਾਜ਼ੀ ਵੰਨਗੀ ਤੇ ਪਸਾਰ ਪੱਥੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਭਿੰਨ ਹੈ । ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਛਪਦੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ, ਰਸਾਲੇ ਅਤੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤਕ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਕਰਦੇ ਰੇਡੀਓ, ਟੀ.ਵੀ. ਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

(ੳ) ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ?

(ਅ) 'ਮੁਨਾਦੀ' ਵਰਗੇ ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਦਸੋ ।

(ੲ) ਇਸਤਿਹਾਰ ਜਾਂ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?

(ਸ) ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਸਾਧਨ ਹਨ ?

(ਹ) 'ਪ੍ਰਸਾਰਨ' ਅਤੇ 'ਸਹਿਜੇ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤੋ ।

2. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਉੱਪਰ 200 – 250 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਲੇਖ ਲਿਖੋ : 10

(ੳ) ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ

(ਅ) ਭ੍ਰਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ

(ੲ) ਦਿਵਾਲੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ

(ਸ) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਧ ਰਹੀ ਫੈਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸਤੀ

3. ਕਿਸੇ ਪਹਾੜੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਸਫ਼ਰ 100 – 125 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰੋ । 7

ਜਾਂ

ਕਿਸੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਉਸਦਾ ਬਿਆਨ ਕਰੋ ।

4. ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਦਸੋ ਕਿ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਉਤੇ ਅਸਲੀਲਤਾ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ? 8

ਜਾਂ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੀ ਗਿਰਾਵਟ ਬਾਰੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ ।

5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਦੱਸ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋ : 3

(ੳ) ਲਹੂ ਸੁੱਕਣਾ

(ਅ) ਹੱਥ ਮਲਣਾ

(ੲ) ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਖੜੋਣਾ

(ਸ) ਖਿਆਲੀ ਪਲਾਓ ਪਕਾਣਾ

(ਹ) ਅੱਤ ਚੁੱਕਣਾ

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਖਾਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤੋ : 2

(ੳ) ਗਲ ਪਿਆ ਢੋਲ ਵਜਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ

(ਅ) ਅੱਗਾ ਦੌੜ ਪਿੱਛਾ ਚੌੜ

(ੲ) ਈਦ ਪਿਛੋਂ ਤੰਬਾ ਫੂਕਣਾ ਏ

7. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਵਾਕ-ਵੰਡ ਕਰੋ : 4

(ੳ) ਚੰਗੇ ਬੱਚੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ

(ਅ) ਉਹ ਨੀਤਾ ਅੱਜ ਤਕ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਈ

8. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਵਿਸਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਗਾਉ : 3

ਇਕ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁਛਿਆ ਮੈਂ ਫੁਟਬਾਲ ਖੇਡ ਆਵਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਫਿਰ ਜਾਈਂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਬੋਲੇ

9. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ :

3

(ੳ) ਉਸਨੇ ਬਹੁਤ ਗਾਇਆ ਸੁਹਣਾ

(ਅ) ਖਾਂਦਾ ਤਾਂ ਹੈ ਉਹ ਚੰਗਾ ਭੋਜਨ ਬਣੇ ਤੇ

(ੲ) ਮੁੰਡੇ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨਸਦੀਆਂ ਹਨ

10. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਾਵਿ-ਟੁਕੜੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਹੇਠ ਦਿਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

8

(i) ਏਦਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਝਾਕੀ,

ਜਦ ਮੈਨੂੰ ਦਿਸ ਆਈ,

ਨਾਲ ਪੀੜ ਦੇ ਕਲਵਲ ਹੋ ਕੇ,

ਰੂਹ ਮੇਰੀ ਕੁਰਲਾਈ ।

(ੳ) ਇਥੇ ਕਿਸ ਝਾਕੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ?

(ਅ) ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਕਵੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦਸੋ ?

(ੲ) ਝਾਕੀ ਦੇਖਣ ਬਾਅਦ ਕਵੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਠਿਆ ?

(ਸ) 'ਕਲਵਲ' ਤੇ 'ਕੁਰਲਾਈ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋ ।

ਜਾਂ

(ii) ਸੱਜਣ ਜੀ ਭਲਾ ਕਿਸ ਲਈ ਜੀਦਾ

ਸਾਡੇ ਜਿਹਾਂ ਨਿਕਰਮਾਂ

ਸੂਤਕ ਹੁੱਤ ਤੋਂ

ਜੋਬਨ ਹੁੱਤ ਤੱਕ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੰਢਾਈਆਂ ਸ਼ਰਮਾਂ

(ੳ) ਕਵੀ ਦੀ ਕੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ?

(ਅ) ਕਵੀ ਦਾ ਕੀ ਕਸ਼ਟ ਹੈ ?

(ੲ) ਕਵੀ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਦਸੋ ।

(ਸ) 'ਸੂਤਕ' ਅਤੇ 'ਜੋਬਨ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋ ।

11. ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਕ ਦੀ ਕਵਿਤਾ 'ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਮੇਲਾ' ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਚਿੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ?
ਬਿਆਨ ਕਰੋ ।

7

ਜਾਂ

ਮੋਹਨ ਜੀਤ ਦੀ ਕਵਿਤਾ 'ਮਾਂ' ਵਿਚਲੀ ਮਾਂ ਦਾ ਸਰੂਪ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

12. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਥਾ-ਅੰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਇੱਕ** ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

5

- (i) "ਮੈਂ ਏਸੇ ਘੜੀ ਤੋਂ, ਇਹਨਾਂ ਹੀ ਪਲਾਂ ਤੋਂ, ਏਨੇ ਵਰ੍ਹੇ ਤ੍ਰਹਿੰਦੀ ਰਹੀ ਹਾਂ । ਏਸੇ ਘੜੀ ਤੋਂ ਡਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਤੇਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਓਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਟੇ, ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਮਰਦੀ ਰਹੀ, ਹਰ ਰੋਜ਼ ਮਰਦੀ ਰਹੀ"

(ੳ) ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਕਿਸ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੀ ਕਿਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ ?

2

(ਅ) ਇਥੇ ਕੌਣ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨਾਲ ?

2

(ੲ) ਇੱਥੇ ਕਿਸ ਡਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ?

1

- (ii) ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਲ ਉੱਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਂ ਤੇ ਉਹ ਤੀਜੀ ਉੱਤੇ । ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਉਹ ਅਕਸਰ ਲਿਫਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦੀ । ਸ਼ਾਇਦ ਸਿਹਤ ਚੰਗੀ ਰਖਣ ਲਈ । ਮੇਰੀ ਘਰਵਾਲੀ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦੀ ਉਹ ਬੇੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਮੁਸਕਰਾ ਦਿੰਦੀ ਤੇ ਏਨੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੇਰੀ ਘਰਵਾਲੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਫਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ।

(ੳ) ਇਥੇ 'ਉਹ' ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ?

1

(ਅ) ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ।

2

(ੲ) 'ਘਰਵਾਲੀ' ਇਤਨੀ ਕਿਉਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ ?

2

3. 'ਰੇਲ ਨੰਬਰ' ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ?

5

ਜਾਂ

'ਮਾਂ ਦਾ ਲਾਡਲਾ' ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਤਰਕ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ ।

14. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

8

(i) ਕੁਨੀਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿੰਨਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੀ । ਓਸੇ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਚਾਰ ਪੈਸੇ ਕਠੇ ਕਰ ਲਏ ਜੇ । ਦੋ ਮਕਾਨ ਬਣਾ ਲਏ ਜੇ, ਮੁੰਡਾ ਵਲੈਤ ਪੜ੍ਹਾ ਲਿਆ ਜੇ । ਡਾਕਖਾਨੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਨਾਲ ਤਾਂ ਮਸਾਂ ਦਾਲ ਰੋਟੀ ਓ ਤੁਰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ । ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ?

(ੳ) ਇਹ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕੌਣ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਨੂੰ ?

(ਅ) ਵਲੈਤ ਕੌਣ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ ?

(ੲ) ਕੁਨੀਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ ?

(ਸ) ਇਸ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਿਆਨ ਕਰੋ ।

(ii) ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿਨੀ ਆਂ ਭਲਾ ਹੋਵੇ ਵਿਚਾਰੇ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜੀਹਨੇ ਸਾਨੂੰ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਖ਼ਬਰ ਦੇ ਦਿਤੀ । ਅੱਛੀ ਦੇਸਤੀ ਨਿਬਾਹੀ ਸਾ ਸੂ ।

(ੳ) ਇਹ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਿਹਨਾਂ ਪਾਤਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ?

(ਅ) ਇਸ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਵੇਲੇ ਕੀ ਸੱਥਿਤੀ ਹੈ ?

(ੲ) ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀ ਖ਼ਬਰ ਦਿਤੀ ?

(ਸ) ਖ਼ਬਰ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਹੋਇਆ ?

15. ਕੰਧਾਂ ਰੇਤ ਦੀਆਂ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਨਾਟਕਕਾਰ ਕੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ?

7

ਜਾਂ

ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਪਾਤਰਾਂ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਚਿਤਰਣ ਕਰੋ ।

16. ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ-ਕਾਵਿ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਦਸਦਿਆਂ ਉਸਦੀ ਵਖਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ।

10

ਜਾਂ

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਇਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ ।